

CHALLENGE TO CHANGE 3

VODIČ ZA APLIKANTE

3. javni poziv za dostavu projektnih prijedloga za korištenje sredstava projekta Challenge to Change 3.0

novembar / studeni 2023. godine

ROK za dostavu projektnih prijedloga je 28.12.2023. godine do 16.00 sati

SADRŽAJ

1.	Uvodne napomene o Vodiču za aplikante.....	1
2.	Osnovne informacije o projektu Challenge to Change 3.0.....	1
2.1.	Potreba za podrškom inovativnim privrednim subjektima	1
2.2.	Ciljevi projekta Challenge to Change 3.0.....	2
2.3.	Challenge fond.....	2
2.4.	Inovacije zastupljene u projektnim idejama	3
3.	Finansijski aspekt Challenge fonda.....	4
3.1.	Visina grantova	4
3.2.	Finansijska realokacija sredstava	4
4.	Prihvatljivost aplikacija i partnera	4
4.1.	Definicija i prihvatljivost aplikacija	5
4.2.	Definicija i prihvatljivost partnera	6
5.	Projektne aktivnosti i troškovi.....	7
5.1.	Trajanje projekta	7
5.2.	Efekti implementacije projekta	7
5.3.	Vrsta/tip aktivnosti.....	7
5.4.	Prihvatljivi i neprihvatljivi troškovi	9
6.	Društveni uticaj projekta	10
6.1.	Rodna ravnopravnost	11
6.2.	Poštivanje Agende o radu.....	11
6.3.	Zelena ekonomija	11
6.4.	Digitalna transformacija	12
7.	Način prijavljivanja projektnih ideja.....	12
7.1.	Dodatne informacije o javnom pozivu	13
8.	Postupak evaluacije i odabira projektnih ideja	14
8.1.	Provjera prihvatljivosti aplikacija/partnera i administrativna provjera	14
8.2.	Evaluacija aplikacija	14
8.3.	Terenska posjeta aplikantima	15
8.4.	Obavještenje o rezultatima poziva.....	15
8.5.	Potpisivanje ugovora o grantu i realizacija projektnih aktivnosti	15

1. Uvodne napomene o Vodiču za aplikante

Vodič za aplikante sadrži detaljne informacije o postupku realizacije sredstava projekta „Challenge to Change 3.0, odnosno kroz Challenge fond, i to: detaljne informacije o Challenge fondu, postupku realizacije sredstava, prihvatljivim korisnicima fonda, formalnim uslovima i kriterijima za dodjelu sredstava, prihvatljivim i neprihvatljivim aktivnostima i troškovima, obrascima i dokumentaciji, kao i tehničkim pravilima i smjernicama za apliciranje.

2. Osnovne informacije o projektu Challenge to Change 3.0

2.1. Potreba za podrškom inovativnim privrednim subjektima

Mala i srednja preduzeća (MSP) imaju glavnu ulogu i značaj u ekonomiji svake zemlje, te su ključni izvor njenog rasta. U današnjem ekonomskom sistemu MSP se definišu kao snaga koja može imati najveći uticaj na dalje unapređenje ekonomske strukture. Istovremeno, bez samoodržive ekonomije u današnjem svijetu ništa nije moguće. Također, nijedna ekonomija nije dugoročno održiva bez inovacija, tako da inovativne politike treba da budu komplementarne politikama orijentisanim na MSP.

Kada je riječ o Bosni i Hercegovini, ekonomska situacija je značajno ugrožena, što potvrđuju i podaci o broju ugašenih preduzeća. Pandemija COVID 19 ostavila je neizbrisive tragove, kako u životima ljudi širom planete, tako i u preduzećima i ekonomiji u našoj zemlji. Ipak, oporavak MSP moguć je uvođenjem digitalnih tehnologija u svakodnevno poslovanje, inovacijama u kreiranju novih i unapređenju postojećih proizvoda i usluga, te lakšim pristupom novim izvorima finansiranja MSP. Bez investicija i inovacija, naše kompanije neće moći održati i unaprijediti svoje izvozne potencijale i ostvariti veću dodanu vrijednost i nemaju mogućnost značajnog povećanja plata zaposlenih.

Iako je jedan od ključnih faktora konkurentnosti privrede inovativnost, u Bosni i Hercegovini mali procenat kompanija odlučuje se na neke inovativne aktivnosti. Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine je u 2020. godini objavila posljednje podatke o inovacionoj aktivnosti preduzeća za period 2016-2018, dobijene prema anketi o inovacionoj aktivnosti preduzeća u Bosni i Hercegovini (INOV). Od ukupnog broja anketiranih preduzeća, samo 35,6% je uvelo barem jednu od inovacionih aktivnosti, dok 64,4% preduzeća nije sprovodilo inovativne aktivnosti u periodu posmatranja 2016-2018. godine. Inovaciona aktivnost preduzeća raste kako se povećava njihova veličina. Tako je 59,4% preduzeća u posmatranom broju velikih preduzeća (250 zaposlenih i više) bilo inovativno aktivno, 46,6% u posmatranom broju srednjih preduzeća (između 50 i 249 zaposlenih), dok je 31,5% preduzeća u grupi malih preduzeća (između 10 i 49 zaposlenih) bilo inovativno aktivno. Kao najvažniju barijeru u provođenju inovacionih aktivnosti istaknuti su nedostatak sredstava unutar preduzeća ili grupe preduzeća, nedostatak internih finansija za inovacije, nedostatak sredstava iz izvora izvan preduzeća za inovacije (*izvor: Agencija za statistiku BiH*).

Švedska vlada je prepoznala gore navedene probleme u Bosni i Hercegovini, te se zahvaljujući sredstvima Švedske, nastavlja podršku inovativnim privrednim subjektima u okviru projekta Challenge to Change 3.0

2.2. Ciljevi projekta Challenge to Change 3.0

Projekat Challenge to Change 3.0 osmišljen je da doprinese razvoju i jednakim mogućnostima u bosanskohercegovačkom društvu. Projekt želi promovisati i podržati unapređenje cjelokupnog društva kroz prepoznavanje inovativnog potencijala u Bosni i Hercegovini i njegovo angažovanje za društveni napredak i ekonomski razvoj. Post tranzicijsko bosanskohercegovačko društvo sa slabom ekonomijom i visokom stopom nezaposlenosti i odljeva mozgova, poziva na hitne i dobro ciljane akcije kako bi se istakao postojeći istinski potencijal društvenih i ekonomskih promjena. Ovaj potencijal promjene mogao bi potaknuti i stimulirati društveno i ekonomsko inovativno djelovanje fokusirajući se na društvene segmente koji imaju najbolje kapacitete za promjene.

Projekat Challenge to Change 3.0 u potpunosti je u skladu sa novom Strategijom reformske saradnje Švedske sa Zapadnim Balkanom i Turskom za period 2021-2027, kao i ciljevima Inkluzivnog ekonomskog razvoja strategije kao što su:

- Poboljšane mogućnosti za produktivno zapošljavanje uz pristojne uslove rada;
- Bolji uslovi za otvorene ekonomije integrisane u regionalne, EU i međunarodne lance vrijednosti i tržišta.

Opšti cilj projekta Challenge to Change 3.0 je doprinos povećanju konkurentnosti i održivom socio-ekonomskom razvoju u Bosni i Hercegovini. *Specifični cilj* projekta je poboljšano finansiranje podjele rizika za inovativna i/ili inkluzivna poduzeća. Ovaj projekat kao mehanizam podjele rizika će podržati sljedeće inicijative:

- Nova mala i srednja preduzeća i inovativna preduzeća (uključujući specifične ciljne grupe) ušla su na tržište BiH;
- Uspostavljene nove mogućnosti zapošljavanja u BiH kroz novi poslovni rast ili pokretanje;
- Angažiranje inovativnog potencijala za pozitivne promjene u BiH.

Ukupno trajanje projekta Challenge to Change 3.0 je tri godine. Projekat finansira Švedska, a implementira Sarajevska regionalna razvojna agencija SERDA u partnerstvu sa Agencijom za razvoj preduzeća EDA. Partner u projektu je i Region Ostergotland, Istočna Švedska. Cilj je kroz uspostavljeno partnerstvo uspostaviti okruženje koje će pružiti jednake mogućnosti različitim ciljnim grupama da pristupe uspostavljenom okviru finansijske podrške.

2.3. Challenge fond

Jedna od glavnih karakteristika projekta Challenge to Change 3.0 je njegov osnovni instrument podrške „Challenge fond“ koji na otvoren, transparentan i konkurentan način prijavljivanja pruža aplikantima priliku da ostvare jednokratnu finansijsku podršku za prevazilaženje nesigurnosti i rizika koje uključuju inovacije, istraživanje i razvoj, i ulaganja u nove pristupe u poslovanju. Pretpostavka je da bez podrške ovog fonda, takve aktivnosti se neće vjerovatno desiti, ili će se desiti u kasnijoj fazi.

Koncept Challenge fonda je inovativno i potencijalno isplativo sredstvo razvojne pomoći. Ovo je mehanizam finansiranja svakog privrednog subjekta koji je spreman da inovativnim rešenjima riješi određen problem. Očekuje se da će se kroz ovu vrstu podrške stimulisati inovativni potencijal u realnom sektoru i drugim dijelovima društva u cilju stvaranja novih poslovnih modela i povećanja konkurentnosti i održivog društveno-ekonomskog razvoja u Bosni i Hercegovini.

Challenge fond kao „izvor nade“ je i oblik ohrabrenja i može dati veliku podršku inovativnim projektima i napraviti značajnu razliku između uspjeha i neuspjeha. Uspjeh Challenge fonda se oslanja na mogućnost privlačenja kvalitetnih inovativnih ideja iz širokog spektra mikro, malih i srednjih preduzeća, koji svojim aktivnostima doprinose ekonomskom i socijalnom razvoju zemlje, a sve kroz primjenu najboljih švedskih praksi i vrijednosti. Uspostava jakih poslovnih i ekonomskih veza između kompanija BiH i Švedske može dati dodatnu vrijednost projektima i uopšte razvoju ekonomije Bosne i Hercegovine.

Potencijalni aplikanti će pripremiti svoje projektne prijedloge i dostaviti ih online putem apliciranja na elektronski sistem za apliciranje i evaluaciju - eMSAE (*electronic Management System for Application and Evaluation*) koji se nalazi na web adresi – www.c2c.ba. Nakon faze evaluacije koja se sprovodi u dva koraka i procesa ugovaranja, odabrani aplikanti će dobiti sufinansiranje od strane Challenge fonda i dobiti status korisnika granta.

2.4. Inovacije zastupljene u projektnim idejama

U projektu Challenge to Change 3.0, kao i na prethodnom projektu, prednost će imati inovativne projektne ideje u odnosu na projektne ideje koje sadrže samo kupovinu opreme, povećanje trenutne proizvodnje i poboljšanja internih procesa poslovanja. Naravno, ovi navedeni elementi će biti korisni i u evaluaciji prijavljenih projekata, ali fokus je na inovativnosti. **Inovacija se definiše kao implementacija novog ili značajno poboljšanog proizvoda (roba, usluga ili procesa), koji će doprinijeti da privredni subjekti postanu konkurentniji na tržištu i imaju širu društvenu korist.**

Prema podacima Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine, proizvodna inovacija je nova ili poboljšana roba ili usluga koja se značajno razlikuje od ranijih proizvoda ili usluga privrednog subjekta koja se nalaze na tržištu. Inovacija poslovnog procesa je novi ili poboljšani poslovni proces za jednu ili više poslovnih funkcija koji se značajno razlikuje od prethodnih poslovnih procesa privrednog subjekta, a koji je privredni subjekt uveo u upotrebu. Inovacijske aktivnosti obuhvataju sve razvojne, finansijske i komercijalne aktivnosti preduzete od strane privrednih subjekata koje su namijenjene inovacijama ili koje rezultiraju inovacijom.

Inovacijski aktivni privredni subjekti su oni koji su u posmatranom periodu imali završenu inovaciju proizvoda, procesa ili usluge. Poslovna inovacija je novi ili poboljšani proizvod ili poslovni proces (ili njihova kombinacija) koji se značajno razlikuje od prethodnih proizvoda ili poslovnih procesa privrednih subjekata i koji je uveden na tržište ili uveden u upotrebu od strane privrednog subjekta.

Prilikom evaluacije, prednost imaju vlastite inovacije privrednih subjekata u odnosu na nabavku gotovog inovativnog rješenja proizvoda ili nabavljene tehnologije, koje će doprinijeti razvoju novog proizvoda, usluge ili procesa na tržištu, te imati širu društvenu korist.

Prijedlog projekta dakle **mora biti INOVATIVAN – treba biti IZVODLJIV i ODRŽIV – trebao bi imati DRUŠTVENI UTICAJ¹.**

¹ Neki od primjera dosadašnjih projekata sufinansiranih sredstvima prethodnog projekta Challenge to Change 2.0 (2017.-2022. godina), mogu se pronaći na sljedećem linku <https://v2.c2c.ba/bs/press/price-o-uspjehu>

3. Finansijski aspekt Challenge fonda

Za 3. javni poziv indikativni iznos sredstava je **480.000 EUR**.

3.1. Visina grantova

Maksimalne vrijednosti granta koje mogu biti dodijeljene kao sufinansiranje kroz Challenge fond iznose:

- za **startup biznise do 10.000 EUR** (registrovani privredni subjekti koji obavljaju registrovanu djelatnost u periodu između **6 i 24** mjeseca od dana registracije do dana isteka roka za prijavu na ovaj javni poziv),
- za **zrele privredne subjekte do 30.000 EUR** (registrovani privredni subjekti koja obavljaju registrovanu djelatnost duže od **24** mjeseca od dana registracije do dana isteka roka za prijavu na javni poziv).

Iznos pojedinačnog granta **ne može biti veći od 50% od ukupne vrijednosti projekta** za čiju se realizaciju grant dodjeljuje. Maksimalni iznos sopstvenog učešća u realizaciji projekta nije definisan, kao ni maksimalna vrijednost projekta.

Sufinansiranje (sopstveno učešće) podrazumijeva korištenje vlastitih izvora finansijskih sredstava za realizaciju aktivnosti navedenih u projektu (primjeri vlastitih sredstava: gotovina, sopstvena sredstva, kredit, drugi donatori i slično).

Primjer: *Ukoliko je ukupna vrijednost projekta 120.000 EUR, maksimalno učešće Challenge fonda može iznositi 10.000 – 30.000 EUR (zavisno od kategorije aplikanta), dok sopstveno učešće (razliku) mora obezbijediti aplikant.*

3.2. Finansijska realokacija sredstava

Tokom realizacije projekata, dodjela sredstava iz Challenge fonda će biti vršena na principu refundacije u skladu sa periodičnim izvještajima dostavljenim nakon završetka pojedinih aktivnosti tokom trajanja projekta, i u skladu sa finalnim izvještajem dostavljenim nakon završetka svih projektnih aktivnosti.

Za svaki pojedinačni slučaj, u zavisnosti od prirode projekta (dinamike realizacije projektnih aktivnosti ili drugih specifičnih elemenata), način plaćanja će biti definisan na nivou pojedinačnih ugovora sa krajnjim korisnikom (uslovi korištenja sredstava, vrsta realizacije granta, načini izvještavanja, kao i druga prava i obaveze).

4. Prihvatljivost aplikanata i partnera

Prihvatljivi aplikanti (podnosioci projektnih prijedloga), bez obzira na kategoriju, mogu da učestvuju u apliciranju projekata prema Challenge fondu individualno ili u konzorciju sa drugim partnerima. Konzorciji (partnerstva između više subjekata) **su prihvatljivi** sve dok su vodeći aplikant i partner iz navedene kategorije prihvatljivih aplikanata/partnera.

4.1. Definicija i prihvatljivost aplikanata

Kako bi bili **prihvatljivi** za dodjelu bespovratnih sredstava iz Challenge fonda, aplikanti **moraju** zadovoljiti sve sljedeće kriterije prihvatljivosti:

- imati status privrednog subjekta,
- biti registrovani u Bosni i Hercegovini ili Švedskoj,
- obavljati registrovanu djelatnost najmanje 6 mjeseci do dana isteka roka za prijavu na Javni poziv,
- biti profitno orijentisani,
- osigurati predviđeno sufinansiranje (minimalno 50% od ukupne vrijednosti projekta),
- direktno su odgovorni za pripremu i provođenje projektnih aktivnosti (sa partnerima, ukoliko ih ima).

Imajući u vidu definicije malih i srednjih preduzeća u Bosni i Hercegovini i Evropskoj uniji, specifične ciljne grupe su definisane na osnovu međunarodno prihvatljive prakse i to mogu biti aplikanti iz sljedećih kategorija:

1. **Startup – početnici u poslovanju** – bilo koji oblik privrednog subjekta, koji od trenutka registracije do dana isteka roka za prijavu na Javni poziv obavlja djelatnost od 6 do 24 mjeseca,
2. **Preduzetnici (obrti)** – privredni subjekti registrovani u skladu sa normativnim i zakonodavnim okvirom (kao i komercijalna poljoprivredna gazdinstva),
3. **Mikro, mala i srednja preduzeća** – privredni subjekti registrovani u skladu sa normativnim i zakonodavnim okvirom,
4. **Zadruga** – koje su registrovane u skladu sa normativnim i zakonodavnim okvirom.

Potencijalni aplikanti koji **ne mogu učestvovati** u pozivima projekta Challenge to Change 3.0 su oni koji dolaze iz sljedećih kategorija:

1. **Velika preduzeća** - sva preduzeća sa 250 i više zaposlenih ili ona sa manje od 250 zaposlenih ali sa ispunjenim bar jednim od sljedeća dva finansijska kriterija:
 - (i) godišnji prihod preko 50 miliona EUR, ili
 - (ii) vrijednost poslovne imovine preko 43 miliona EUR.
2. **Javna preduzeća** - sva preduzeća sa većinskim (preko 50%) vlasništvom subjekata javnog sektora.
3. **Privredni subjekti koji dolaze iz sljedećih sektora** koji ne ispunjavaju uslove koji su u skladu sa praksom EU:
 - vojna/namjenska industrija;
 - proizvodnja, trgovina ili distribucija alkoholnih pića ili duhanskih proizvoda;
 - priređivanje igara na sreću (djelatnosti kockanja, kockarnica, kladionica i sl.).

Dodatno, potencijalni aplikanti koji ***ne mogu učestvovati*** u ovom pozivu Challenge to Change 3.0 projekta su privredni subjekti koji se nalaze u nekoj od sljedećih situacija:

- a) ukoliko se nalaze u bankrotu, stečaju ili likvidaciji; ukoliko njihovim poslovima upravlja sud; ukoliko zaključuju aranžmane sa povjericima; imaju obustavu poslovanja ili se nalaze u nekoj analognoj situaciji (npr. privredni subjekt čiji su računi blokirani) koja proizilazi iz nacionalnog zakonodavstva,
- b) ukoliko su osuđeni za krivično djelo koje se tiče profesionalnog ponašanja presudom koja ima snagu „res judicata“ (tj. protiv koje nije moguća žalba),
- c) ukoliko su krivi za ozbiljne profesionalne prekršaje (dokazano na bilo koji način),
- d) nisu ispunili obaveze vezane za isplatu duga prema zvaničnim institucijama (budžetu),
- e) ukoliko su bili predmet presude koja ima pravnu snagu za prevaru, korupciju, učešće u kriminalnim organizacijama ili bilo koju drugu nezakonitu aktivnost koja šteti nacionalnim finansijskim interesima,
- f) ukoliko su proglašeni krivim za ozbiljno kršenje ugovora zbog propusta da ispune svoje ugovorne obaveze ili u vezi sa postupcima javnih nabavki ili drugim postupcima dodjele grantova koje se finansiraju iz budžeta,
- g) ukoliko se subjekti nalaze u sukobu interesa; sukob interesa predstavlja sve okolnosti koje mogu uticati na procjenu ili proces implementacije na objektivan i nepristrasan način. Takve okolnosti mogu biti posljedica ekonomskih interesa, političkih ili nacionalnih preferencija ili porodičnih veza,
- h) ukoliko dostave lažne informacije koje zahtijevaju predstavnici projekta Challenge to Change 3.0., a koje su neophodne za učešće u pozivu i podnošenje projektne aplikacije ili ne omoguće pristup svim relevantnim informacijama,
- i) ukoliko pokušaju da dobiju povjerljive informacije ili da utiču na tijela za procjenu tokom procesa evaluacije trenutnih ili prethodnih javnih poziva,
- j) ukoliko su bili korisnici granta u jednom od prethodnih poziva projekta Challenge to Change 3.0.

4.2. Definicija i prihvatljivost partnera

Prihvatljivi partneri **moraju ispunjavati** sljedeće kriterije:

- imati status pravnog lica,
- i moraju biti osnovana u Bosni i Hercegovini ili Švedskoj.

Potencijalni partneri ***neće biti prihvatljivi*** za učestvovanje u pozivima Challenge fonda ili biti predmet dodjele bespovratnih sredstava ukoliko se nalaze u nekoj od situacija navedenih u odjeljku (4.1), tj. koriste se isti kriteriji kao i za aplikanta.

Pored prethodno definisanih kriterija, sljedeće organizacije/subjekti, također, neće biti prihvatljivi kao partneri:

- organizacije koje nisu registrovane u skladu sa lokalnim propisima,
- bilo koji subjekt za koji se utvrdi da je zloupotrebio sredstva Sida-e ili drugih donatora ili javnih institucija,
- političke stranke, grupacije ili slične institucije,
- organizacije koje zagovaraju, promovišu ili zastupaju anti-demokratske politike ili provode ilegalne aktivnosti,
- vjerske organizacije,
- organizacije koje odbiju da potpišu potrebne izjave, ugovore ili druge dokumente.

Broj prijava i dodijeljenih grantova po pozivu su određeni sljedećim pravilima:

- Podnosilac/aplikant **ne može** da podnese više od jedne aplikacije unutar istog poziva,
- Privredni subjekt može aplicirati kao vodeći aplikant ili partner.

5. Projektne aktivnosti i troškovi

5.1. Trajanje projekta

Ukupan period implementacije projekta **ne može biti kraći od 3 mjeseca niti duži od 12 mjeseci**.

5.2. Efekti implementacije projekta

Efekti projekta (ostvareni pozitivni rezultati) **moraju biti u Bosni i Hercegovini**, bez obzira iz koje zemlje su aplikant ili partneri, dok pojedine projektne aktivnosti mogu biti implementirane i izvan teritorije Bosne i Hercegovine (npr. studijske posjete, obuke, nastupi na sajmovima ili slično).

5.3. Vrsta/tip aktivnosti

Provođenje/implementacija projektne ideje sastoji se od niza aktivnosti koje moraju imati povezanost sa predviđenim očekivanim rezultatima.

Neke od **primjera prihvatljivih projektnih aktivnosti** su (lista aktivnosti je indikativna i nije konačna):

- a) nabavka/razvoj opreme i/ili softvera za unapređenje tehnološke opremljenosti i proizvodnje (*Napomena: ukoliko se pokaže kao opravdano (cijena, mogućnost nabavke ili slično), dozvoljena je nabavka polovne opreme isključivo od registrovanog privrednog subjekta*),
- b) razvoj ili poboljšanje proizvodnih procesa koji mogu dovesti do povećanja proizvodnih kapaciteta ili novih karakteristika proizvoda,

- c) razvoj novih proizvoda (što može da uključuje i zaštitu prava intelektualnog vlasništva i potrebne standarde),
- d) razvoj novih energetski efikasnih rješenja,
- e) razvoj i unapređenje novih organizacionih modela i procesa,
- f) diverzifikacija novih proizvoda, procesa ili usluga putem novih i inovativnih rješenja ili poboljšanje tehnološkog procesa,
- g) poboljšanje procesa proizvodnje smanjivanjem otpada i pozitivnim uticajem na životnu sredinu,
- h) mali demonstracijski projekti o korištenju obnovljivih izvora energije,
- i) infrastrukturni radovi koji su neophodni za realizaciju inovativne ideje (**do 10% od ukupne vrijednosti projekta** će biti prihvatljivo za pravdanje unutar projektnih troškova),
- j) nabavka sirovine i/ili repromaterijala kao priprema za provođenje testiranja inovativnog procesa ili inovativne mašine, sirovina za nultu seriju, materijal koji nije dio novorazvijene inovativne mašine ili uređaja već samo predmet obrade (**do 15% od ukupne vrijednosti projekta** će biti prihvatljivo za pravdanje unutar projektnih troškova),
- k) pružanje usluga edukacija trećim licima ukoliko su besplatne za polaznike.

Navedene aktivnosti se odnose kako na sredstva obezbijeđena iz Challenge fonda, tako i na sredstva obezbijeđena od strane aplikanta i/ili partnera, **odnosno sve aktivnosti obuhvaćene projektom moraju biti u kategoriji prihvatljivih troškova.**

Sljedeće aktivnosti **NISU PRIHVATLJIVE**, tj. neće biti predmet finansiranja kroz ovaj javni poziv:

- a) aktivnosti koje imaju negativan uticaj na životnu sredinu,
- b) aktivnosti koje se odnose samo ili uglavnom na pojedinačna sponzorstva za učešće u radionicama, seminarima, konferencijama i kongresima,
- c) aktivnosti koje se odnose samo ili uglavnom na pojedinačne stipendije za studije,
- d) aktivnosti u vezi sa radom ili finansiranjem političkih stranaka,
- e) aktivnosti koje spadaju u opšte aktivnosti nadležnih državnih institucija ili usluge državne administracije, uključujući i lokalne samouprave,
- f) aktivnosti usmjerene na dobrotvorne donacije,
- g) humanitarne aktivnosti.

5.4. Prihvatljivi i neprihvatljivi troškovi

Samo prihvatljivi troškovi koji su nastali kao rezultat provođenja aktivnosti mogu biti predmet finansiranja kroz Challenge fond. Da bi se smatrali **prihvatljivim** troškovima u toku realizacije projektnih ideja u okviru Challenge to Change 3.0 projekta, troškovi moraju ispunjavati sljedeće kriterije:

- a) da su **nastali u periodu implementacije projektne ideje**,
- b) da su navedeni u obrascu projektnog budžeta,
- c) da su navedeni troškovi neophodni za realizaciju projektne ideje koja je predmet granta,
- d) da se mogu prepoznati, potvrditi i dokumentovati (npr. ugovor, faktura, narudžbenica) i da su posebno evidentiraju u knjigovodstvenoj evidenciji korisnika granta (u skladu sa važećim računovodstvenim standardima zemlje u kojoj je registrovan korisnik granta),
- e) da su u skladu sa važećim zakonskim i normativnim okvirom (porezi, doprinosi, socijalno osiguranje ili slično),
- f) da su troškovi razumni, opravdani i poštuju princip dobrog finansijskog upravljanja, posebno u pogledu ekonomičnosti i efikasnosti,
- g) da nisu posebno navedeni u listi neprihvatljivih troškova,
- h) da su nastali u skladu sa relevantnim nacionalnim zakonodavstvima zemlje iz koje dolaze aplikant i partneri (Bosna i Hercegovina i Švedska),
- i) da jedna vrsta rashoda ne može biti pokrivena u više od jedne kategorije rashoda ili u više od jedne budžetske linije unutar date kategorije troškova,
- j) da su troškovi angažmana projektnog osoblja **do 30% od ukupne vrijednosti projekta** (osim ukoliko je projekat fokusiran isključivo na angažman radne snage, npr. izrada softvera),
- k) da se koriste za transport, instalaciju, garanciju za period implementacije i obuku radnika na kupljenoj opremi.

Napomena: *Korisnici granta koji upošljavaju 9 i više osoba i kod kojih je iznos traženog granta jednak ili veći od 10.000 EUR, obavezni su u budžetu projekta planirati troškove eksterne nezavisne revizije projekta u skladu sa ISA-om uz primjenu standarda ISA 800/ISA 805 o tome da li je finansijski izvještaj projekta u skladu sa računovodstvenom evidencijom Implementacionog Partnera (korisnika granta) i zahtjevima donatora (Sida) za finansijsko izvještavanje. Reviziju treba izvršiti eksterni, nezavisni i licenciran revizor.*

Stopa sufinansiranja (kao što će biti definisano i Ugovorom o dodjeli grant sredstava) se primjenjuje na ukupnu vrijednost projekta (na sve prihvatljive troškove u svim kategorijama rashoda).

Sljedeće kategorije troškova **NEĆE BITI PRIHVATLJIVE** za finansiranje kroz Challenge fond:

- a) carine,
- b) režijski troškovi u proizvodnom procesu (zakupnina, voda, struja, grijanje, internet ili slično),
- c) kupovina vozila, laptopa, kompjutera, mobilnih telefona (**navedeni troškovi se mogu uzeti u obzir za finansiranje samo ako su od ključne važnosti za provođenje projekta**),
- d) dugovi i troškovi servisiranja duga (kamata),
- e) rezervisanja za gubitke ili potencijalne buduće obaveze,
- f) troškove koje prijavljuje korisnik i koji su finansirani od strane drugog projekta ili programa,
- g) kupovina zemljišta ili zgrada,
- h) troškovi kursnih/valutnih razlika,
- i) troškovi bankarskih garancija ili bilo kojih drugih garancija,
- j) krediti trećim licima,
- k) kazne, finansijske naknade i troškovi pravnih sporova ili parnica,
- l) troškovi lizinga,
- m) plaćanje putem kompenzacije i cesije,
- n) troškove proizvodnje proizvoda ili usluge iz sektora koji ne ispunjavaju uslove koji su u skladu sa praksom EU (proizvodnja alkohola, duhana, priređivanje igara na sreću i vojna/namjenska industrija),
- o) troškovi koji su **nastali prije potpisivanja ugovora o grantu**.

6. Društveni uticaj projekta

Projekat Challenge to Change 3.0 će kreirati pozitivno okruženje za sve ideje i inicijative koje budu dostavljene kroz projektne prijedloge. Međutim, posebna pažnja i dodatno bodovanje će biti dati projektima koji promovišu rodnu ravnopravnost i zaštitu životne sredine. Projekat će ohrabriti privatne kompanije da razviju i implementiraju nove poslovne ideje koje imaju socijalnu orijentaciju i kapacitet socijalnih inovacija za poboljšanje uslova za siromašne kategorije stanovništva. Navedene kategorije su integralni dio smjernica koje su date u Agendi 2030 Ujedinjenih nacija - Ciljevi održivog razvoja (Sustainable Development Goals - SDG). Na ovaj način implementacijom odobrenih projekata se želi podstaći ostvarivanje navedene agende u Bosni i Hercegovini i stimulisati privredni subjekti da se aktivno uključe u implementaciju istih.

6.1. Rodna ravnopravnost

Projekat Challenge to Change 3.0 će voditi računa o zastupljenosti u rodnoj ravnopravnosti, kako u pogledu stope zapošljavanja novih radnika, tako i u pogledu zastupljenosti žena preduzetnica. Ovo pitanje će biti naročito predmet aktivnosti u toku provođenja marketinške kampanje i stvaranja jednakih prilika, ali i posebnih kriterija u postupku ocjenjivanja pristiglih projektnih prijedloga. Projekat će imati fokus na osnaživanje žena u bh. društvu, kako u ekonomskom aspektu, tako i u drugim sferama društvenog života.

6.2. Poštivanje Agende o radu

Projekat Challenge to Change 3.0 prepoznaje značaj projekata koji će implementacijom omogućiti kreiranje radnih mjesta u skladu sa kriterijima slobode, ravnopravnosti, sigurnosti i ljudskog dostojanstva.

Potrebno je naglasiti da se Projektom posebno podržava kreiranje novih radnih mjesta, koja će biti predmet Ugovora o dodjeli granta. Zapošljavanje se treba ostvariti najdalje do kraja drugog kvartala provođenja projekta i biće predmet monitoringa i dodatne kontrole (zapošljavanje/angažman potrebno je dokazati pratećom dokumentacijom npr. ugovor o radu, ugovor o angažmanu na određenim poslovima i radnim zadacima u skladu sa aplikacijom, prijava kod porezne uprave).

6.3. Zelena ekonomija

Po definiciji, zelena ekonomija je praksa održivog razvoja kroz podršku javnih i privatnih investicija za stvaranje infrastrukture koja podstiče društvenu i ekološku održivost. Važnost zelene ekonomije je u tome što ona ohrabruje ekonomije da postanu održivije i sa niskim emisijama ugljenika, i osigurava da prirodna dobra i dalje obezbjeđuju resurse i ekološke usluge za naše dalje blagostanje. Projekat Challenge to Change 3.0 podržava ovu praksu gdje se u samoj projektnoj aplikaciji od aplikanta očekuje da ukoliko njegov projekat doprinosi razvoju zelene ekonomije objasni pozitivne aspekte djelovanja projekta, npr.: pozitivan utjecaj na životnu sredinu, smanjenje otpada ili pretvaranje otpada u nove proizvode, korištenje novih izvora energije, smanjenje emisije štetnih gasova, smanjenje utroške energije, korištenje ekoloških pakovanja ili slično.

Zeleni privredni subjekti usvajaju zelene procese i/ili one koje proizvode zelenu robu koristeći inpute zelene proizvodnje. Razumna eksploatacija tehno-komercijalnih mogućnosti i ponovni razvoj poslovnih modela, koje etablirani privredni subjekti često zanemaruju, su glavna obilježja zelenih privrednih subjekata. Na primjer, privredni subjekti koji posluju u oblasti eko-dizajna, zelene arhitekture, obnovljive energije, energetske efikasnosti i održivosti predvode tranziciju na zelenu ekonomiju u širokom spektru industrija. Put ka zelenoj ekonomiji postiže se korištenjem proizvodnih, tehnoloških i upravljačkih praksi zelenih privrednih subjekata.

6.4. Digitalna transformacija

Poslovanje današnjih privrednih subjekata se uveliko razlikuje od načina poslovanja prije desetak godina. Danas je sve važnija transformacija privrednih subjekata u odnosu na tradicionalno poslovanje u čemu itekako pomaže digitalizacija korištena u poslovanju. Digitalizacija označava proces prelaska privrednog subjekta na digitalno poslovanje, odnosno stalno i sistematsko korištenje digitalnih tehnologija kako bi se usvojio novi model poslovanja. Razvoj novih tehnologija, softvera i aplikacija omogućio je da se privredni subjekti povežu s korisnicima na različitim nivoima npr. od informisanja o prodaji proizvoda ili usluga, pomoći pri odlučivanju, procesu kupovine pa do razmjene informacija o zadovoljstvu. Uspješna primjena digitalizacije kod privrednog može dovesti do sljedećih rezultata: povećanje učinkovitosti, smanjenje operativnih troškova, povećane mogućnosti analize podataka, sigurnije čuvanje podataka, manja mogućnost ljudske pogreške, bolja kontrola poslovanja, bolji odnosi s kupcima.

Digitalna transformacija je proces mijenjanja poslovnog modela privrednog subjekta korištenjem digitalnih tehnologija za stvaranje novih ili modificiranje postojećih poslovnih procesa, kulture i korisničkog iskustva kako bi se zadovoljili promjenjivi poslovni i tržišni zahtjevi. Osim velikog broja različitih, već gotovih rješenja na tržištu koja omogućavaju prelazak iz tradicionalnog privrednog subjekta u digitalno, postoje i individualna rješenja koja se posebno izrađuju prema potrebi privrednog subjekta. Projekat Challenge to Change 3.0 je prepoznao značaj digitalne transformacije u savremenom poslovanju tako da se od aplikanta očekuje da odgovori da li i kako njegov projekat doprinosi digitalnoj transformaciji kroz korištenje digitalnih rješenja i prateće opreme (softver i hardver) s ciljem optimizacije procesa, operacija, organizacije poslovanja i odnosa sa kupcima, zatim usavršavanje ljudskih resursa neophodnih za vođenje i unapređenje procesa digitalne transformacije, itd.

7. Način prijavljivanja projektnih ideja

Mogućnost prijavljivanja na javni poziv **provodi se isključivo** putem online apliciranja na *elektronski sistem za apliciranje i evaluaciju* (eMSAE) koji se nalazi na web adresi – www.c2c.ba.

Potrebno je da se potencijalni aplikanti i partneri na projektu prethodno registruju, čime dobijaju jedinstveni pristupni kod na osnovu kojeg kasnije mogu izvršiti prijavljivanje i slanje projektnih prijedloga (dok sistem generiše potrebne podatke za aplikante ili partnere) čime se skraćuje proces prijavljivanja projektnih prijedloga, a istovremeno obezbjeđuje anonimnost aplikanta u procesu evaluacije projektnih prijedloga.

Prilikom apliciranja (popunjavanja online aplikacione forme), **aplikant JE OBAVEZAN da priloži i sljedeće dokumente** (sve navedene dokumente je potrebno priloži skenirane u PDF formatu):

- popunjenu, potpisanu s pečatom izjavu aplikanta,
- bilans stanja (za 2021. i 2022. godinu; za startup biznise dostaviti presjek poslovanja od trenutka registracije do dana podnošenja aplikacije),
- bilans uspjeha (za 2021. i 2022. godinu; za startup biznise dostaviti presjek poslovanja od trenutka registracije do dana podnošenja aplikacije),

- rješenje o registraciji aplikanta izdato od nadležnog organa (suda ili organa lokalne uprave),
- jedinstveni identifikacioni broj (JIB) aplikanta.

Važno: Aplikacije koje budu dostavljene putem pošte (štampana forma), putem faksa ili na neki drugi način, neće biti uzete u razmatranje, niti će biti predmet ocjenjivanja.

Istovremeno, sve informacije koje budu objavljene putem web platforme projekta Challenge to Change 3.0 na web lokaciji www.c2c.ba su mjerodavne i mandatorne, dok informacije iz bilo kojih drugih izvora, nisu pravno obavezujuće.

Aplikanti imaju priliku da preuzmu **aplikativni paket** na web stranici projekta (www.c2c.ba), koji služi kao instrument i vodič za apliciranje, ali i konkretan alat za pripremu aplikacije. Aplikativni paket se sastoji od:

- vodiča za aplikante,
- forme izjave aplikanta,
- offline verzije aplikacione forme sa budžetom,
- tehničko uputstvo za online apliciranje.

Aplikantima se skreće pažnja na informacije koje su dostupne u Aplikativnom paketu, posebno u offline aplikacionoj formi - offline aplikaciona forma je napravljena sa namjerom da aplikantima obezbijedi informacije o sadržaju online aplikacione forme koja se popunjava putem elektronskog sistema za apliciranje i evaluaciju (eMSAE). Ova offline aplikaciona forma je samo u informativne svrhe i smatra se kao pomoćna alatka aplikantima tokom faze pripreme projekta.

Krajnji rok za podnošenje projektnih prijedloga je 28.12.2023. godine, do 16 sati.

Nakon isteka predviđenog roka, sistem će automatski blokirati mogućnost apliciranja, pa se sugeriše potencijalnim aplikantima da u predviđenom roku izvrše apliciranje.

7.1. Dodatne informacije o javnom pozivu

Sve dodatne informacije u vezi sa ovim pozivom potencijalni aplikanti mogu dobiti:

- Prisustvom na info sesiji (termini održavanja će biti objavljeni na stranici projekta),
- Posjetom web stranici projekta www.c2c.ba ili
- Slanjem upita na e-mail adresu: info@c2c.ba.

Zahtjeve za pojašnjenje, ukoliko ih ima, potrebno je poslati putem e-maila **najkasnije 10 dana** prije isteka roka za podnošenje prijave. SERDA/Eda nema obavezu da daje pojašnjenja na pitanja koja su primljena nakon ovog datuma. Ako se upiti šalju drugačije od navedenog, čak i ako se šalju članu projektnog osoblja SERDA/Eda, SERDA/Eda neće imati obavezu odgovoriti ili potvrditi da je upit službeno primljen.

Odgovori će biti dati **najkasnije 5 dana** prije isteka roka za podnošenje prijave. Sva pitanja i odgovori kao i druga važna obavještenja podnosiocima prijave bit će objavljeni na web stranici www.c2c.ba.

Stoga je preporučljivo da se redovno informišete putem projektne web stranice kako biste bili informisani o objavljenim pitanjima i odgovorima. Kako bi se osigurao jednak tretman aplikanata, SERDA/Eda ne može dati prethodno mišljenje o podobnosti aplikanata, partnera, prijedloga projekta ili specifičnih aktivnosti. Na pitanja se neće dati pojedinačni odgovori. SERDA/Eda će nastojati da odgovori na ekspeditivan način, ali svako kašnjenje u takvom odgovoru neće uzrokovati obavezu SERDA/Eda da produži datum podnošenja prijedloga projekta, osim ako SERDA/Eda smatra da je to produženje je opravdano i neophodno.

8. Postupak evaluacije i odabira projektnih ideja

Kao dio cjelokupnog procesa Javnog poziva, evaluacija aplikacija obuhvata sljedeće korake (8.1. – 8.5.).

8.1. Provjera prihvatljivosti aplikanata/partnera i administrativna provjera

Tokom prijavljivanja, aplikant i partneri unose sve relevantne podatke u vezi sa privrednim subjektom, čime se automatski provjerava prihvatljivost aplikanta i partnera. Ovim putem se želi postići pojednostavljenje procesa prijavljivanja i smanjenje troškova apliciranja. Istovremeno, potrebno je napomenuti, da aplikanti odgovaraju za vjerodostojnost podataka koje navode u procesu prijave i aplikaciji. **Tačnost i provjera podataka će biti vršena tokom procesa ugovaranja, a aplikanti koji u aplikaciji budu naveli netačne podatke, prilikom procesa ugovaranja će biti eliminisani iz daljeg procesa.**

Napomena: Zadržava se pravo da prilikom procesa evaluacije od aplikanata i partnera, bude tražena dodatna prateća dokumentacija ili pojašnjenja.

8.2. Evaluacija aplikacija

U fazi evaluacije aplikacija koje su zadovoljile administrativne kriterije biće uključena ocjena sljedeća tri glavna kriterija:

- ✓ **Inovativnost predložene projektne ideje** (relevantnost, nivo inovacije, stepen uticaja inovacije i opis komparativnih prednosti u odnosu na postojeća rješenja u cilju zadovoljenja potreba ciljnih grupa, repliciranje na druge privredne subjekte ili mogućnost dodatnog razvoja i nadogradnje, lanci vrijednosti) – do **35** bodova,
- ✓ **Izvodljivost i održivost projektne ideje** (tehničke i organizacione kapacitete aplikanta ili konzorcija za provođenje predloženog projekta; analizu budžeta i analizu potrebnih sredstava za realizaciju u odnosu na očekivane rezultate, održivost i promocija projekta) – do **35** bodova,
- ✓ **Šira društvena korist** (kapacitet za kreiranje novih radnih mjesta (posebno za određene ciljne grupe), uticaj projekta na siromašne kategorije, zelena ekonomija, digitalna transformacija, ciljevi održivog razvoja - SDG) – do **30** bodova.

Maksimalni broj bodova u ovoj fazi evaluacije iznosi **100**. Minimalni broj bodova koji aplikacija mora ostvariti da bi prošao u drugu fazu evaluacije je **60**.

Prilikom evaluacije, prednost imaju vlastite inovacije privrednih subjekata u odnosu na nabavku gotovog inovativnog rješenja proizvoda ili nabavljene tehnologije, koje će doprinijeti razvoju novog proizvoda, usluge ili procesa na tržištu, te imati širu društvenu korist.

Finalnu fazu evaluacije će provesti Eksterni evaluacioni komitet, koji je u potpunosti nezavisan od implementirajućih agencija SERDA i EDA. Eksterni evaluacioni komitet čine tri člana iz Švedske i dva člana iz Bosne i Hercegovine. Preliminarnu listu predloženih projektnih prijedloga za finansiranje sačinjava Eksterni evaluacioni komitet.

8.3. Terenska posjeta aplikantima

Za projektne prijedloge koji nakon evaluacionog procesa budu na preliminarnoj listi za finansiranje, organizovat će se terenska posjeta aplikantima/partnerima, koja ima za cilj da utvrdi vjerodostojnost dostavljenih podataka i činjenica iz aplikacionog obrasca.

Ukoliko se kroz terenske posjete utvrde odstupanja od prezentovanih podataka u aplikacionom obrascu, ovi projektni prijedlozi će biti odbačeni.

8.4. Obavještenje o rezultatima poziva

Nakon završetka terenskih posjeta i formiranja konačne liste prihvatljivih projektnih prijedloga, svi aplikanti će putem e-maila dobiti obavještenje o rezultatima Javnog poziva.

Rok za žalbe iznosi **7 kalendarskih dana** od dana slanja obavještenja o rezultatima Javnog poziva.

Lista odobrenih projektnih prijedloga će biti objavljena na web stranici projekta.

8.5. Potpisivanje ugovora o grantu i realizacija projektnih aktivnosti

Nakon finalizacije liste odobrenih prijedloga, biće organizovano potpisivanje ugovora o dodjeli grant sredstava sa korisnicima granta. Implementacija, finansijske obaveze, rokovi realizacije projekta, načini izvještavanja i druge odredbe neophodne za realizaciju projekta su predmet ugovora.

Vremenski okvir za provedbu procesa odabira korisnika grantova je sljedeći:

AKTIVNOST	DATUM
Objava Javnog poziva	13.11.2023. godine
Krajnji rok za dodatne upite i pojašnjenja	18.12.2023. godine
Rok za podnošenje projektnih prijedloga	28.12.2023. godine do 16.00 sati
Obavještenje o konačnim rezultatima javnog poziva	3. mjesec 2024. godine (indikativno)
Potpisivanje ugovora sa odabranim aplikantima	4. mjesec 2024. godine (indikativno)